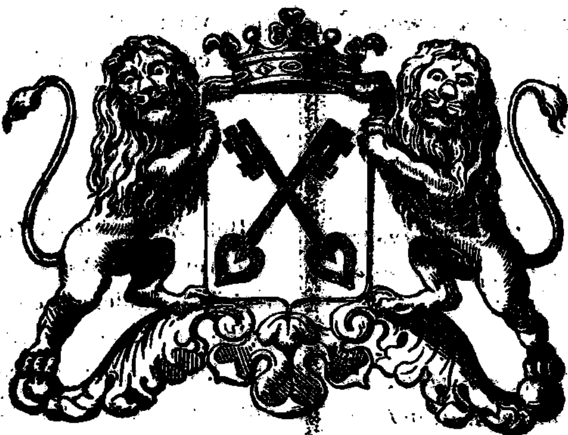
1850. N°. 1[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 25 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 13 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 24 September.

Wij vernemen, zegt de *Indiër*, van eene geloofwaardige zijde, dat de N. H. M. genegen is, om de tinmijnen van Banka, op billijke voorwaarden, van het Ned. gouvernement te pachten voor een aantal jaren. Reeds moeten voorstellen en aanbiedingen zijn gedaan, in den geest als door de meerderheid der Commissie is voorgesteld, die voor eenigen tijd benoemd is, om den Minister voor te lichten, in hoe ver het wenschelijk is, om de mijnen van Ned.-Indië over te geven aan de particuliere industrie.

— Nog lezen wij in dat blad: Nadat wij de geldverspilling, die ten opzigte van den Heer G. L. Baud plaats heeft, hadden vermeld, zijn ons nog vele dergelijke misbruiken medegedeeld. Een daarvan is vooral in het oogloopend. De Heer Lans heeft eenige jaren in de West-Indiën als ambtenaar gediend. Na in het vaderland langen tijd verlof te hebben gehad, ging hij in 1845 of 1846 naar de West-Indiën terug als »inspecteur der cultures," eene nieuwe daar nog onbekende betrekking, op een traktement van f 12,000 's jaars. Hij zou daar eene nieuwe methode, om suiker te maken, invoeren. De zaak mislukte. Na verloop van anderhalf jaar keerde de Heer Lans onverrigter zake terug, en ontving een wachtgeld of verloftraktement van f 6000 's jaars. De arme Surinaamsche kas betaalt die som nog altoos uit.

— Vrijdag avond jl. heeft de Heer Bruce, benoemd Gouverneur-Generaal van Ned. Indië, zich te Kampen ingescheept, zich begevende naar het Nieuwe Diep, ten einde 's Lands korvet Sumatra in oogenschouw te nemen, welk vaartuig Z. Exc. naar zijne bestemming zal overvoeren.

Z. Exc. is Zaturdag aan den Helder aangekomen en keerde, na het schip in oogenschouw te hebben genomen, onmiddelijk per scheeps gelegenheid naar Zwolle terug. Zoodra de Sumatra gereed is, vertrekt de nieuw benoemde Gouverneur.

'sGRAVENHAGE, 24 September.

Z. M. zal den 2den October gehoor verleenen; men kan zich tot den 30sten dezer tot 's namiddags ten 4 ure aanmelden en zijnen naam op de lijst teekenen.

— Heden is de Vergadering der Provinciale Staten van Zuidholland, onder Voorzitterschap van den Commissaris des Konings, den Heer Mr. E. J. A. Graaf van Bylandt, geopend. Er was een groot aantal leden tegenwoordig, zoodat de vergadering schier voltallig was.

Na het uitspreken van het gebed, stelt de Voorzitter voor om, vermits er een genoegzaam aantal leden tegenwoordig is, over te gaan tot het onderzoek der geloofsbrieven.

De Heer Mackay ontwikkelt eenige bezwaren tegen dat voorstel. Er zijn nog vier leden niet benoemd; er is wel een genoegzaam getal leden tegenwoordig, maar het ligchaam kan niet gezegd worden te zijn geconstitueerd. Hij beroept zich, tot staving dier meening, op de woorden en den geest van de artt. 1 en 2, 70 en 75 der Provinciale wet. De slotsom is, dat hij acht dagen uitstel zou wenschen, binnen welke de verkiezingen te Rotterdam (op 1° October bepaald) konden zijn afgeloopen, en er alzoo tijd genoeg overblijft, om de verkiezingen der Eerste Kamer op eene regelmatige wijze te doen plaats hebben.

De Voorzitter deelt in die meening niet; het wettig getal is, volgens art. 75, de helft van het getal leden voor deze provincie aangewezen, dus de helft van 80, en daar deze helft aanwezig is, is deze vergadering niet alleen bevoegd, maar zelfs verpligt hare werkzaamheden aan te vangen. — Doch in allen gevalle zal eerst een onderzoek der geloofsbrieven moeten plaats hebben.

Dit gevoelen, door de vergadering ondersteund zijnde, worden door den Voorzitter drie Commissiën benoemd tot onderzoek der geloofsbrieven en tevens van de bezwaren bij de Staten ingekomen met betrekking tot sommige verkiezingen.

— Naar men verneemt zal door den Heer Commissaris des Konings dezer Provincie, in het Hôtel de Oude Doelen, op den 2den October aanstaande, een groot diner gegeven worden aan de leden van de Provinciale Staten van Zuidholland en andere hooggeplaatste personen.

ROTTERDAM, 23 September.

In de heden door de Nederl. Handel-Maatschappij alhier gehouden veiling van 140 heele en 1837 halve en kwart kisten Java Indigo, en 140 kistjes Java Cochenille is alles verkocht, en zijn de prijzen geloopen van de Indigo van 305 tot 555 cents, en van de Cochenille van 170 tot 280 cents.

AMSTERDAM, 23 September.

Het Comité der Spaansche Fondsenhouders heeft van zijne gedelegeerden te Madrid, van den 13den dezer, mededeeling ontvangen van een officieel berigt, door den President der junta aan hen ingezonden, volgens hetwelk de junta zich met het Engelsche voorstel tot regeling der schuld niet kan vereenigen, omdat de rentelast, daaruit zullende voortvloeijen, de tegenwoordige en toekomstige middelen der schatkist verre te boven gaat.

Het *Handelsblad* op dit berigt heden terugkomende, voegt er thans bij: Wij moeten intusschen daarbij opmerken, dat de laatste pogingen van Lord Palmerston destijds nog geenen invloed te Madrid konden hebben, vermits de instructiën van dien Minister op dat tijdstip nog niet bekend konden zijn.

— De Holl. Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen vierde den 21sten het feest van haar 50-jarig bestaan, in de zaal Odéon. De vergadering werd ook door dames bijgewoond. De Heer Jhr. Mr. Jo. de Bosch Kemper, Algem. Voorzitter, droeg eene redevoering voor, waarin de redenaar 1° eenige mededeelingen gaf, betreffende de oprigting der maatschappij; 2° eene schets leverde van hare werkzaamheden; en 3° eene blik sloeg in hare toekomst.

In de eerste afdeeling beschouwde spr. den ontluikenden bloei der Vaderl. Letterkunde op het einde der 18de eeuw, en hoe zij bij het begin der 19de eeuw door de staatkundige woelingen in hare groeikracht gestuit werd; hij herinnerde dat, hoofdzakelijk door van der Palm, uit de naauwere aaneensluiting van drie verschillende taal- en dichtlievende genootschappen te Amsterdam, Rotterdam en Leyden, de Bataafsche Maatschappij van Taal- en Dichtkunde ontstond, die den 13den September 1800 hare eerste vergadering hield, en in 1806 haren naam in den tegenwoordigen, Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen, veranderde. Eenige jaren later werd de afdeeling 's Gravenhage, en dit jaar is ook te Dordrecht eene afdeeling gevestigd.

De tweede afdeeling, liep over het doel der Maatschappij, namelijk: het prijsvragen uitschrijven en bekroonde antwoorden, benevens andere geschriften uit te geven. Spr. herinnerde aan het vroegere dichterslegen van Mr. M. C. van Hall, gewaagde van de bekrooning van Prof. Siegenbeek, bragt hun en Weiland lof, die het lidmaatschap van verdiensten verwierven, en sprak van de door haar bekroonde verhandeling des Heeren de Jager. Onder de overige bekroonden werden genoemd Kinker, Kantelaar, A. Sieuwertz van Reesema, Bogaers, de Vries, voor hunne verhandelingen; Arntzenius, Immerzeel, Loots, Messchaert, H. H. Klijn, Nierstrasz, Beeloo, Bogaers, Heije, Tollens, als dichters, aan welken laatste, die viermaal het eermetaal der Maatschappij ontving, eene warme hulde werd toegebragt. Verschillende lofredenen op voorname geschiedkundige personen werden mede bekroond, o. a. die op Boerhave, door den Vlaamschen Letterkundige Kesteloot, dezelfde, die in 1844 eene hulde bragt aan de nagedachtenis van den Staatsman Falck. Op het gebied der schoone kunsten werden Immerzeel, Büchler, van Limburg Brouwer en Heije door haar gelauwerd.

Eene uitweiding over van der Palms verdiensten verhoogde niet weinig de belangrijkheid dezer overschoone redevoering, en de redenaar meende de vraag, of de maatschappij een nuttig leven heeft getoond, bevestigend te kunnen beantwoorden, met bijvoeging dat zij op eene eereplaats onder onze vaderlandsche vereenigingen mag aanspraak maken. Ook klonken de namen van Bilderdijk, W. de Clercq, da Costa, H. H. Klijn, B. Klijn, Helmers, Bogaers, ter Haar, van Lennep, van Oosterwijk Bruyn, de Bull, enz., aangenaam in aller oor, bij het vernemen dat deze allen, door voordragten in de vergaderingen, deel hadden genomen of nog nemen aan de verrigtingen der maatschappij, welke, en dit werd in het laatste gedeelte krachtig aangetoond, ook bijzonder gunstig op den volksgeest heeft gewerkt.

De derde afdeeling gold de beantwoording der vragen: Heeft de Maatschappij thans behoefte aan eene vereeniging, gelijk de Hollandsche Maatschappij? en zal de Holl. Maatschappij aan die behoefte voldoen? Beide werden bevestigend beantwoord.

Luide toegejuicht verliet de redenaar den zoo waardiglijk door hem ingenomen spreekstoel, waarna het orkest zich weder deed hooren, en nadat de laatste toonen van ons Volkslied waren aangeslagen, rigtte de eerbiedwaardige

grijsaard, de Heer M. C. van Hall, het woord tot de vergadering en bragt den feestredenaar zijnen dank en heilwensch.

Na deze bijeenkomst werd de jaarlijksche vergadering gehouden. Na het uitbrengen van het jaarlijksch verslag werden de volgende prijsvragen gekozen:

a. Uit het vak der theorie der schoone kunsten:

Welken invloed heeft het Christendom gehad op de beeldende kunsten en in hoe verre is het uit zijnen aard geschikt, om die te doen bloeijen of verachteren?

b. Uit het vak der geschiedenis:

Hoe lang en in hoe verre heeft het beginsel der volkskeuze zich, tijdens de republiek der Vereenigde Nederlanden, in onze Hollandsche steden doen gelden?

c. Eene proeve in proza:

Een volksroman, in den trant van de Lotelingen *van Henri Conscience.*

Vervolgens werd tot algemeenen Voorzitter verkozen, de Heer Mr. A. G. C. Alsche, uit de afdeeling 's Gravenhage, zijnde tot algem. Secretaris voor het volgende jaar benoemd, de Heer Martijn, Secretaris dier afdeeling.

Uit het verslag wegens de in 1848 uitgeschreven prijsstoffen, bleek dat geene antwoorden zijn ingekomen.

Tot honoraire Leden zijn benoemd, de Heeren: Mr. Jr. de Vries, Prof. J. Bosscha, Prof. A. des Amorie van der Hoeven alhier; A. Beeloo, te 's Gravenhage; Prof. Kesteloot, te Gent; Prof. J. Bake, te Leyden, en de Heeren Delprat en Bogaers, te Rotterdam.

HAARLEM, 23 September.

Den 7den October zal alhier op den Stads-Doelen, van wege de Maatschappij van Landbouw eene Tentoonstelling plaats hebben van jong vee en voortbrengselen van den Landbouw, uit den kring der afdeeling. Deze tentoonstelling zal geopend zijn van 11 tot 4 ure.

NIJMEGEN, 20 September.

Eergisteren geraakte de Heer Guyot alhier, door tusschenkomst van den Heer Reistorff uit Neuss, in het bezit van eenen massief gouden Romeinschen ring, wegende omstreeks 3½ oude ducaten, met de woorden: Constantino Fidem. Deze ring werd ll. Zaturdag in de nabijheid van Cleef door eenen op het land werkenden boer gevonden, en twee dagen later, door genoemden Heer Reistorff, die zich toevallig te Cleef bevond, uit de smeltkroes gered.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 22 September.

De Gouverneur der Bank heeft aangekondigd dat er een dividend van 3½ pCt., vrij van incometax, over het halfjaar zal uitbetaald worden, dat met ultimo Augustus verschenen is.

— In den nacht van den 19den is alhier in Marklane, een brand uitgebarsten, welke in korten tijd zoo hevig is geworden, als hier in vele jaren geen brand geweest is. Olschoon van alle kanten bluschmiddelen aangewend werden, is men het vuur eerst des middags omstreeks 12 ure meester geworden, nadat een aantal gebouwen in de asch gelegd en vele andere beschadigd waren. Onder deze laatsten behoort de korenbeurs, welke gedeeltelijk verbrand is. Men schat de schade op 3 millioen Nederl.

— Op den spoorweg naar Colchester, nabij het station van Brentwood, is dezer dagen een vreeselijk ongeluk gebeurd. Een aantal arbeiders, welke bezig waren met het ontladen van op den spoorweg staande wagens, zijn door een' aankomenden trein overvallen. Zoodra de bestuurder van den trein die lieden gewaar werd, heeft hij hard gefloten, en zijn alle middelen aangewend om de locomotief en de overige rijtuigen te doen stil houden; doch de arbeiders schijnen het naderende gevaar te laat bemerkt te hebben en door den schrik bevangen te zijn geraakt. Tien hunner zijn overreden en op de plaats dood gebleven.

— Laatstleden Zondag heeft men bij Montrose eene zonderlinge hoos opgemerkt. Bij verrukkelijk weder en bladstille lucht, begon eensklaps, in eenen kring van 5 of 6 ellen, het stof op den grond met verbazende snelheid in het rond te draaijen, de cilindervormige stofkolom hield zich eenigen tijd ongeveer 8 voeten boven den grond, versprong toen zonder ineen te storten 50 voeten verder, draaide daar nog eenigen tijd rond en verdween eindelijk even snel als zij ontstaan was.

— Men heeft thans een nieuw middel uitgevonden, en reeds met goed gevolg in werking gebragt, tot het vangen van walvisschen. De harpoen, waaraan de lijn gehecht is, wordt niet als vroeger met de hand geworpen, hetgeen altijd met veel gevaar gepaard ging, maar uit een geweer afgeschoten, even alsof het een kogel ware.

— De *Morning Herald* bevat den volgenden brief uit Parijs:

Ik verneem, dat er onderhandelingen geopend zullen worden tusschen Spanje eenerzijds, en Engeland, Frankrijk en Nederland anderzijds, waarbij eerstgenoemde mogendheid, op voorwaarde dat Cuba beschermd zal worden door de drie laatstgenoemde zee-mogendheden, zich verbinden wil om de sommen te betalen, die zij aan Engelsche, Fransche en Nederlandsche fondsenhouders schuldig is.

— Jl. Donderdag heeft men te Seaford eenige kalkrotsen, aan het strand gelegen, doen springen met de bedoelingen om het daarvan voortkomende puin te doen strekken tot een dam tegen de zee, welke daar voortdurend de kust afschuurt. De onderneming is volkomen gelukt; 25,000 pond buskruid werd er toe gebruikt. De afgesprongen rots-brokken hebben een heuvel gevormd van 100 voet hoogte en 200 voet in omtrek.

BELGIE.

BRUSSEL, 23 September

Het Nederduitsch Taelverbond te Gent, heeft de volgende prijsvraag uitgeschreven: »Welke was de invloed der Regering van Karel V op onze provintiën? Onderzoeken tot waer zich die invloed heeft uitgestrekt, en van welke gevolgen de Staetkundige handelwijs van dien Vorst voor den Staet der Nederlanden geweest is." De prijs is 300 fr.; alle Nederduitsche Letterkundigen mogen mededingen. De termijn der inzending is 1 Aug. 1851.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 September.

In de voorstad St. Marceau was onlangs een krankzinnigen-gesticht opgerigt, door eenige zich noemende Broeders van de H. Drievuldigheid, welke vermeende geestelijken daartoe meer dan 30,000 fr. van de goede burgerij verzameld hadden. De aandacht der politie werd echter op hen gevestigd, en het bleek dat zij bedriegers waren, welke vroeger reeds in handen der Justitie waren geweest; tien zijn er gevangen genomen, en drie hebben zich met de vlugt gered.

— De Maatschappij tot aanmoediging van de Nat. Nijverheid heeft een' prijs van 20,000 fr. uitgeloofd, voor de belangrijkste verbetering aan locomotiven en wagons. De prijs zal ook tusschen mededingers verdeeld kunnen worden.

— De Generaal der Jesuiten, Roothaan, is hier van Rome aangekomen.

— De *Univers* verklaart, dat de brief, waarvan in de dagbladen was melding gemaakt, en waarin de Paus de handelwijze der Redactie tegen den Bisschop van Parijs, zou goedgekeurd hebben, onecht is. Die brief was van den 9den dezer geteekend, en toen kon het mandement van genoemden Bisschop ter naauwernood te Rome bekend zijn.

— Den 8sten October zal het linieschip Ville de Paris van 120 stukken, waaraan 43 jaren gebouwd is, te Rochefort te water worden gelaten. De Louis XIV is sedert 1811 op dezelfde werf in aanbouw.

SARDINIE.

TURYN, 18 September.

De *Croce di Savoia* meldt dat 6 Bisschoppen, te Villanovella vereenigd, besloten hebben een adres aan den Paus aan te bieden, met verzoek om de wetten Siccardi te erkennen. De overige dagbladen melden eenparig, dat alle hooge Geestelijken, met uitzondering van den Bisschop Mezangio, zich beijveren, om aan de bevelen der Regering te voldoen.

Ook spreekt het Regeringsblad het berigt tegen als zouden er bij de gevangenneming van den Aartsbisschop te Cagliari onlusten plaats hebben gehad.

ITALIE.

Men kent thans uit het Romeinsche Regeringsblad den inhoud der beide uitgevaardigde organieke wetten. De eene regelt de verdeeling van het algemeen bestuur in vijf ministeriele departementen, de tweede de inrigting van een Staatsraad, welke alleen adviezen geeft en bestaat uit negen gewone en zes buitengewone leden, die door den Paus benoemd en uit de schatkist bezoldigd worden. Zoowel in den Ministerraad als in den Staatsraad zal een Kardinaal voorzitten, met den titel van Staatssecretaris, wiens ambtgezag zeer uitgebreid is en alle zoowel binnen- als buitenlandsche aangelegenheden omvat. De wet zegt niet of de Ministers leeken of geestelijken zullen zijn; zij sluit dus de leeken althans niet uit van de hoogste staatsambten, en eerst uit de benoemingen, die weldra te verwachten zijn, zal blijken in hoever de Paus aan den wensch naar een leekenbestuur wil voldoen. Dat de beide wetten geene beperking van het oppergezag, geen constitutionele waarborgen inhouden, was te verwachten.

— Uit Rome wordt gemeld dat een groot deel van de geestelijkheid in den Kerkelijken Staat, waaronder in de eerste plaats die van Rome, nog niet voldaan heeft aan de tweede oproeping om aan de Regering opgave te doen van hare bezittingen, voor den omslag der buitengewone belasting, welke op die bezittingen gelegd is. De Kardinaal Patrizzi, Vicaris-Generaal, heeft eene derde oproeping uitgevaardigd, waarin hij de geestelijkheid berispt wegens dit lijdelijk verzet tegen de bevelen van den Paus, en een laatsten termijn van 10 dagen stelt.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 19 September.

De Bisschoppen, die hier eene vergadering gehouden hebben, zouden besloten hebben den vroegeren geestelijken Senaat weder in te voeren, door welken ieder Priester, tegen wien eene geestelijke straf was uitgesproken, zijne bezwaren bij den Pauselijken Stoel zou kunnen inbrengen.

HAMBURG.

20 September.

Drie Holsteinsche kanonneerbooten en de kleine gewapende stoomboot Kiel, hadden zich tot nog toe bij Föhr en Amrum opgehouden, en deze eilanden voor overlast van de zijde der Denen beveiligd. Op het berigt, dat de Denen de veel sterkere gewapende stoomboot Geyser, en den kotter Flora hadden afgezonden, om die vaartuigen te vermeesteren, hebben deze den terugtogt naar den Eider aangenomen, en gelukkig volbragt.

WEST-INDIE.

In 1849 zijn in Suriname ingeklaard 170 schepen, metende 11930 lasten lasten en uitgeklaard 182, metende 13098 lasten.

De invoer, met inbegrip van die voor rekening der Regering, heeft bedragen eene waarde van *f* 1,898,175; dat is *f* 205,593 meer dan in 1848; — de uitvoer *f* 2,684,921, dat is *f* 347,738 minder dan in 1848.

De voorname voortbrengsels van Suriname zijn in de opgave der waarde van den uitvoer in 1849 begrepen voor een bedrag van *f* 2,562,094, en daaronder aan katoen *f* 162,000, aan koffij *f* 109,049 en aan suiker *f* 2,057,208.

— Berigten van Curaçao tot den 27sten Julij melden, dat daar tot 21 Mei eene sterke droogte had geheerscht; maar daarna was er buitengewoon veel regen gevallen. Ditzelfde had ook op St. Martin plaats. Er waren dit jaar meer dan 400,000 vaten zout gewonnen.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 Julij.

Tot Gouverneur der Moluksche-eilanden is benoemd de Heer C. M. Visser. Ook is benoemd tot Adsistent-Hortulanus bij 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, S. Binnendijk, vroeger geplaatst bij den Hortus Akademicus te Leyden.

— De inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben over de zes eerste maanden van 1850 zuiver opgebragt *f* 2,337,640.01½, zijnde *f* 604,334.93 meer dan in 1848 en *f* 58,849.60 minder dan in 1849, gedurende hetzelfde tijdvak.

— De muiteling Amir, op Banka, heeft voorstellen gedaan om in onderwerping te komen. De inspecteur van Financien Severyn Hasebroek is in commissie naar Banka gezonden, tot het nemen van maatregelen ter beëindiging van de onlusten aldaar.

— Op het eiland Rotti, nabij Timor, is de kinderziekte uitgebroken. In eenige negorijen was de sterfte zoo groot, dat de bevolking naar de bosschen vlugtte, ten einde de besmetting te ontloopen.

Ook in de binnenlanden van Koepang werden vele lijders aan deze ziekte aangetroffen. De vaccine-stof van Soerabaija en Makassar derwaarts gezonden, had de gewenschte uitkomst niet opgeleverd.

— Tusschen de Radja's van Tabanon en Mengoei (Bali) is de oorlog uitgebroken.

— Zaturdag den 1sten Junij jl., heeft ter hoofdplaats Pasoeroean de plegtige inwijding plaats gehad van eene school, bestemd voor de opleiding van zonen van Javaansche ambtenaren.

Vooreerst zal het onderrigt zich bepalen tot het lezen en schrijven van de volkstaal, in het oorspronkelijke karakter, en voor zooveel het maleisch betreft, ook met het gewone letterschrift; voorts tot de rekenkunde tot en met den regel van drieën in gebrokene getallen; tot de kennis der maten en gewigten, en tot de beginselen van het praktisch landmeten.

Reeds eenige weken vóór de inwijding, was met het onderwijs een aanvang gemaakt; gedurende dezen korten tijd hebben de onderwijzer en zijne twee kweekelingen zich met ijver gekweten, en schijnen volkomen voor hunne taak berekend.

Op den dag der inwijding, op welken de Resident, vergezeld van den Secretaris der residentie en van den Controleur der afdeeling, de Regenten van Pasoeroean, Bangil en Malang, benevens een zeer groot aantal andere inlandsche ambtenaren, in het schoolgebouw vereenigd waren, bedroeg het getal jongelingen, die onderwijs genieten, 87 leerlingen, van welke 38 uit het regentschap Pasoeroean, 33 uit het regentschap Bangil en 16 uit het regentschap Malang.

— Den 7den Julij is met het Nederlandsch koopvaardij schip Rotterdam, te Batavia aangekomen, de Staatsraad in buitengewone dienst J. P. C. Ruloffs, benoemd lid in den Raad van Nederlandsch-Indië.

— De residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, welke zoo lang het lot deelde van vele andere buiten-etablissementen, namelijk werkeloosheid, naauw grenzende aan achteruitgang, heeft sedert eenige jaren groote ontwikkeling ondergaan.

Sedert de ontginning van steenkolen, verkrijgt alles een nieuw leven; waar vroeger stilstand heerschte, ziet men nu groote bedrijvigheid; honderde handwerkslieden vinden ruimschoots hun onderhoud, terwijl bovendien de hoofdplaats door opbouw van onderscheidene particuliere woningen en gouvernements gebouwen, zoomede de scheepvaart, door toeneming der hier te huis behoorende vaartuigen, van deze herleving gunstig getuigt.

— Op den 1sten Julij is eene van Batavia komende handelsprauw, aan boord van welke, buiten de bemanning van 6 opvarenden, de Heeren F. Cordesius en D. S. Bulsing, zich als passagiers bevonden, op de hoogte van Tjiperagé, adsistent-residentie Krawang, door drie roovers-prauwen achtervolgd en gedwongen bij te leggen.

Na een kortstondig gevecht, bij hetwelk de Heer Cordesius, door eenen kogel getroffen, over boord geslagen en in de golven verdwenen is, hebben de roovers zich verwijderd, en is de handels-prauw, te Tjiperagé binnengeloopen.

— Ten gevolge hiervan heeft 's Lands stoomschip Phoenix een kruistogt naar voormelde kust ondernomen, en heeft wel geen zeeroovers ontdekt, doch bij die gelegenheid het leven is gered aan 18 personen, zijnde de bemanning van eene prauw-sampang, die met rijst beladen en van Tagal naar Batavia bestemd, op de hoogte der Sedoelang-eilanden, door 7 roovers-vaartuigen was aangerand en buit gemaakt. Die lieden waren door de roovers op een kale zandbank, zonder voedsel of water neergezet, alwaar zij anders van honger en gebrek zouden zijn omgekomen.

Onmiddelijk na de terugkomst van de Phoenix, zijn drie stoomschepen, de Vesuvius, Borneo en Phoenix, onder bevel van den Luitenant ter Zee 1ste klasse H. Kamp, van hier gezonden, om de kust nogmaals te bekruisen en te onderzoeken.

De Borneo is den 17den weder teruggekomen, met het berigt, dat de geheele kust van Krawang tot Indramaijoe, met de Sadoelang-reven en Boompjes-eilanden, allernaauwkeurigst zijn onderzocht, zonder evenwel roovers te hebben kunnen vinden, waaruit blijkt, dat die lieden naar elders zijn gevlugt, en de vaarwaters op gemelde hoogte thans weder geheel gezuiverd, en voor handels-vaartuigen veilig te bevaren zijn.

— Na den afloop van den opstand in Bantam hebben onderscheidene oproerige Bantammers zich genegen betoond om, onder zekere voorwaarden, zich aan het bestuur te Lampong te onderwerpen en aldaar rustig te verblijven. De gezaghebber vermoedt dat door die overkomst de Lampongers die in sommige streken ook deel hadden aan den opstand van zelf zullen terugkomen van hunne verkeerde handelingen, en dat alzoo de rust in Bantam niet meer door overloopers uit de Lampongs zal worden gestoord. Hij verwachtte voorts, dat ook in die districten de gewenschte rust spoedig zou zijn teruggekeerd. Behalve zijne goed overlegde maatregelen, heeft ook de tijdige verschijning van 's Lands stoomschip Vesuvius veel bijgedragen om, zonder bloedvergieten, 's Rijks gezag aldaar te handhaven.

Berigten van den Bevelhebber van 's Lands korvet Boreas, die met dezen bodem eenen togt naar de Lampongbaai en eenige omliggende plaatsen ondernomen had, bevestigen over het algemeen de goede gezindheid van de hoofden en de bevolking aldaar.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen ter kennis van de Ingezetenen, dat door den Stedelijken Raad is vastgesteld de navolgende Plaatselijke Verordening of Keure, waarvan afschrift aan Gedeputeerde Staten dezer Provincie is ingezonden:

REGLEMENT op het *Keuren* en *Wegen* van het *Hooi* en op de *Hooimarkt* binnen de Stad *Leyden*.

Art. 1. Niemand zal binnen deze Stad eenig hooi mogen opdoen of bergen, dan in plaatsen, welke rondom met steenen muren zijn besloten en met hard dak zijn gedekt, in welke plaatsen geene opene vakken zullen vermogen te zijn, noch in noch onder dezelve vuur gestookt mogen worden; — voorts allen voorzien moeten zijn van ramen of vensters, die behoorlijk kunnen gesloten worden, op eene boete van *drie* tot *vijf guldens*, en bij onvermogen eene gevangenisstraf van *één* tot *drie dagen*.

Art. 2. Niemand zal op dezer Stads straten, grachten, pleinen enz., mogen hebben of houden staan eenige mijten, klampen, bossen of schelven van hooi, stroo, heide of riet, op verbeurte van dezelven; zullende daarmede als met gewoon straatvuilnis gehandeld worden.

Art. 3. Alvorens eenig hooi gezolderd of opgeslagen wordt, zal het door den beëedigden Hooikeurder moeten worden gekeurd en onderzocht, of hetzelve de behoorlijke droogte heeft, en geen gevaar van te sterke broeijing of brand doet vreezen, op eene boete van *zes guldens* voor ieder schip, en *drie guldens*, voor elke schuit of wagen waarmede dat hooi wordt aangevoerd, te betalen de helft door den Verkooper en de wederhelft door den Kooper, en geheel door den Eigenaar van eigen gewonnen hooi.

Art. 4. De Hooikeurder, zal, zoo dikwijls als hij zulks noodig oordeelt, mogen visiteren alle zolders, schuren of plaatsen, waarin of waarop eenig hooi gelegen is; hij zal hetzelve, des noodig zijnde, stikken of doen stikken met het brandijzer of op zoodanige andere wijze, als hij geraden zal oordeelen, en bevindende dat hetzelve te veel broeit, zal hij daarvan kennis geven aan den eigenaar, ten einde het van daar worde vervoerd; en indien daarmede wordt vertraagd, gehouden zijn de Directie van Policie daarvan dadelijk te informeren, ten einde daarin, des noods, ten koste van den eigenaar, worde voorzien.

De Stal- en Veehouders, benevens alle Kooplieden of Leveranciers van hooi, zijn gehouden tot voorschreven einde vóór den vijftienden Junij van elk jaar aan den Hooikeurder opgave te doen van alle hunne berg- en bewaarplaatsen van hooi, hem ten allen tijde den toegang tot dezelve moeten verleenen, en onbewoond zijnde, zorgen, dat hij op zijne aanvrage de sleutel kan bekomen of hem die tot dat einde ter hand doen stellen.

De overtreding dezer bepalingen zal worden gestraft met eene geldboete van *één* tot *drie guldens*, en bij onvermogen met eene gevangenis van *één* tot *drie dagen*.

Art. 5. De Hooikeurder is gehouden, om elke scheepslading met een brandijzer behoorlijk te onderzoeken, en van iedere keuring aan de belanghebbenden bewijs af te geven van zijne bevinding, zonder daarvoor eenige belooning te kunnen vorderen; terwijl hij, ingevalle hij mogt bevinden dat het hooi bedorven of verbroeid was, zoodat het niet zonder gevaar konde worde opgedaan, de Directie van Policie daarvan zal moeten kennis geven, ten einde onder derzelver toezigt hetzelve de Stad te worden uitgevoerd, en alzoo, de lossing van hetzelve binnen de Stad worde voorgekomen.

Art. 6. Tot de gewone Hooimarkt blijft bestemd de Beestenmarkt, en bij gebrek aan genoegzame ruimte, het Korte Galgewater, waarheen de schepen met hooi, alhier ter markt komende, zullen worden vervoerd, ten einde aldaar te worden gekeurd en gelost; zijnde het niet te min geoorloofd, om de schepen ter keuring en lossing zoo digt mogelijk bij de hooizolders te leggen na bekomen verlof van den algemeenen Marktmeester.

Art. 7. Ten gerieve der belanghebbenden is de gelegenheid opengesteld, om des verkiezende het hooi door van Stadswege aangestelde en beëedigde Wegers te laten wegen, die daarvoor zullen genieten van elke duizend nederlandsche ponden, een weegloon van *vijftig cents*, te betalen door den Verkooper en Kooper ieder voor de helft; terwijl het vervoer tot en van de schaal geschiedt ten koste van de belanghebbenden.

Art. 8. Wanneer het hooi aan de markt wordt gewogen, zal de Weger aldaar de schalen en gewigten te zijnen kosten moeten aan- en wegvoeren; doch wanneer men verkiezen mogt, dat zulks vóór of in de nabijheid der

hooizolders werd verrigt, zal de Hooikeurder daarvoor, boven het weegloon, genieten *veertig cents* eens.

Art. 9. De Wegers zullen zich moeten voorzien van behoorlijk geverifieerde schalen en geijkt gewigt, en dezelve in de nabijheid der Hooimarkt ten allen tijde gereed moeten hebben.

Art. 10. Het is verboden om, ter plaatse alwaar het hooi gelost, gewogen of verwerkt wordt, tabak te rooken of eenige brandende voorwerpen, in de nabijheid toe te laten; de overtreders zullen worden gestraft met eene boete van *één* tot *zes guldens*, en bij onvermogen met eene gevangenisstraf van *één* tot *drie* dagen.

Art. 11. De Hooikeurder en Weger zullen geen deel mogen hebben in het koopen, of verkoopen van hooi, en zich ook in geenerlei manieren mogen bemoeijen met het zetten van de markt, direct noch indirect, en hiertegen handelende, van hunne posten worden ontzet.

Art. 12. Zij zullen zich in hunne bedieningen niet mogen doen adsisteren dan door met goedkeuring van Burgemeester en Wethouders aangestelde en beëedigde noodhulpen.

Art. 13. De Hooikeurder en Weger zullen, alvorens in functie te treden, in handen van HH. Burgemeester en Wethouders afleggen den navolgenden eed:

»Dat zij in het keuren en wegen van het hooi zullen handelen opregt, »zonder gunst of afgunst, de vorenstaande ordonnantie of Keure, voor zoo »verre dezelve op hen betrekkelijk is, nakomen of doen nakomen, en wijders »alles doen dat goede en opregte Keurmeesters en Wegers van het hooi eer- »en eedshalve verpligt zijn te doen."

Art. 14. De overtredingen van de bepalingen dezer ordonnantie zullen worden geconstateerd bij Processen-Verbaal, om voor den bevoegden Regter te worden vervolgd; terwijl de boeten in de Stedelijke kas zullen worden gestort.

Zullende afschrift dezes worden ingezonden aan HH. Gedeputeerde Staten dezer Provincie, ingevolge Art. 70 van het Stedelijk Regerings Reglement.

Aldus vastgesteld bij den Raad der Stad Leyden, op den 22sten Julij 1850.

DU RIEU.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

Zullende de bovenstaande Keure van den 1sten October aanstaande, ter executie worden gelegd.

En ten einde niemand hiervan onwetend zij, zal deze worden gepubliceerd en aangeplakt, waar zulks gebruikelijk is.

Aldus gedaan te Leyden, den 16den September 1850.

Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden,

DU RIEU.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

Afgekondigd ten overstaan van Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op heden den 16den September 1850.

DU RIEU.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 23sten September de Heer F. H. R. R. Fagel, van 's Gravenhage, in de Regten, met *Theses*.

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 21sten September de Heer H. J. Albarda, van Harlingen, in de Regten, met *Theses*.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed tot mijne diepe droefheid mijn geliefde Echtgenoot de Wel-Edele Zeer Geleerde Heer WILHELMUS HENDRIKUS VAN BREE, *Med. Doctor*, in den ouderdom van ruim 34 jaren, na voorzien te zijn geweest van de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk; mij nalatende vijf Kinderen, te jong om hun verlies te beseffen.

LEYDEN, 19 September 1850.

A. L. A. SCHMIER,
Wed. W. H. VAN BREE.

Eenige Kennisgeving.

Krachtens bevelschrift van den Edel Achtb. Heer Regter-Commissaris in het Faillissement van JAN HENDRIK ROMAN, en zijne Huisvrouw CATHARINA COLLET, beide handelende in *Oud-IJzer*, wonende op de Hoogewoerd te *Leyden*, worden de bekende en onbekende Schuldeischers (de Pand of Hypotheekhebbenden daaronder begrepen) **opgeroepen**, om te compareren op Woensdag den 2den October 1850, des voormiddags ten 10 ure, ter Vergaderzaal der Arr. Regtbank, ten einde hunne **Schuldvorderingen**, tot gemelden boedel behoorende te doen verifiëren.

De Curator in het Faillissement,

LEYDEN, 24 September 1850.

P. C. LEZWYN.

Bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, alhier, ziet op heden het licht en is alom verkrijgbaar:

Door J. M. SCHRANT, Hoogl. te *Leyden*.

1°. De KIMBREN en HUNNE LOTGEVALLEN . . . . . *f* 0.90.
Vroeger gaf hij uit:
2°. HOOFDREGELEN betreffende STIJL en WELSPREKENDHEID . . . . . 0.60.
3°. KANSELREDENEN over de gelijkenis van den VERLOREN ZOON . . . . . 1.50.

De Dames Directrices der NAAISCHOOL, van het Leydsche Departement der Maatschappij: TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN, maken bij deze aan de geëerde Begunstigers dier School zoo binnen als buiten deze Stad bekend, dat dezelve met den 1sten September 1850 verplaatst wordt van het Woonhuis der Naaivrouw, Jufvrouw M. C. LABRÉE, geb. MAANDAG, naar het Nieuwe Locaal van het Departement aan de Ruïne, alwaar alle Boodschappen en Bestellingen voor de School voortaan worden aangenomen bij den Concierge, en ook de Naaivrouw voor een ieder te spreken zal zijn.

C. G. BODEL NIJENHUIS, BRILLENBURG.
M. C. LA LAU.
S. C. VAN DER HOEVEN, WED. VAN CUYLENBURGH.
A. DILLIÉ.

De ZWEMPLAATS in den Singel aan de Heerepoort, zal met Zaturdag den 28sten September 1850, **gesloten** worden.

De Pillen van Holloway zijn zeer vermaard wegens derzelver weldadigen werking, in geval van gebrek aan spijsverteering.

In een brief van den Heer J. H. BELL, te Gelong, aan den Agent voor den verkoop der Holloway's-pillen en zalf te Melbourne, Port Philip, zegt dezelve: »Gevoel van dankbaarheid doet mij opentlijk bekend maken het gelukkig herstel van mijne echtgenoot door het gebruik dezer onvergelijkelijke Pillen. Toen wij voor omtrent negen jaren in Melbourne kwamen, leed zij aan gedurig gebrek aan spijsverteering, en verstoppingen in de ingewanden. Nadat zij met groote kosten, alle soorten van middelen daartegen had aangewend, zonder goed gevolg, begon zij de *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, en nadat zij dezelven gedurende een korten tijd genomen had, was zij volkomen hersteld, en geniet thans de beste gezondheid."

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 23 September.

		Laagst. Koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	57	$57\frac{1}{16}$	$57\frac{1}{16}$
Dito Certificaten	" 3 "	$68\frac{1}{8}$	$68\frac{3}{16}$	$68\frac{3}{8}$
Dito dito	" 4 "	$88\frac{5}{8}$	$88\frac{3}{4}$	$(88\frac{3}{4})$
Amortisatie Syndicaat	" $3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Handelmaatschappij	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
O. I. Leening	" 4 "	88	—	—
Dito Holl. Spoorweg	" "	66	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Haarlemmermeer	" 5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5 "	$105\frac{3}{8}$	$105\frac{1}{2}$	$105\frac{3}{8}$
Dito dito 1828 en 1829	" 5 "	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{3}{8}$	$105\frac{1}{4}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5 "	$95\frac{3}{4}$	96	—
Dito 1840	" 4 "	$88\frac{5}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4 "	$88\frac{1}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	" 4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6 "	—	—	—
Certificaten van dito	" 6 "	—	—	—
POLEN, Obligatiën	" 4 "	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250	*f*	—	—	—
Dito dito 1835	" 500 "	145	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	à 5 pCt.	$11\frac{1}{16}$	$11\frac{3}{16}$	$11\frac{1}{16}$
Dito dito Onbep. Stukken	" 5 "	$11\frac{1}{8}$	$11\frac{9}{16}$	—
Dito Obligatiën	" 3 "	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3 "	$34\frac{1}{4}$	$34\frac{7}{16}$	$34\frac{5}{16}$
Coupons Ardoins		$8\frac{1}{4}$	$8\frac{5}{16}$	$8\frac{5}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5 "	—	—	—
Dito	" 4 "	—	—	—
Dito Metall.	" 5 "	$76\frac{1}{2}$	$76\frac{7}{8}$	—
Dito Nieuwe	" 5 "	$81\frac{1}{2}$	$81\frac{5}{8}$	$81\frac{3}{8}$
Dito 1847	" $2\frac{1}{2}$ "	$40\frac{7}{8}$	41	$40\frac{7}{8}$
BELGIE, Banc.	" $2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" $2\frac{1}{2}$ "	$47\frac{1}{4}$	$47\frac{3}{8}$	$47\frac{1}{4}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5 "	$92\frac{1}{4}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 5 "	$36\frac{13}{16}$	$36\frac{15}{16}$	$36\frac{7}{8}$
Dito dito	" 4 "	$35\frac{13}{16}$	$35\frac{15}{16}$	$35\frac{7}{8}$
VENEZUELA,	" 3 "	18	—	—
MEXICO,	" 5 "	$29\frac{1}{2}$	$29\frac{11}{16}$	$29\frac{1}{2}$
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.